

Przekłady Literatur Słowiańskich

Instytut Filologii Słowiańskiej
Uniwersytetu Śląskiego
serdecznie zaprasza na konferencję naukową na temat

DLACZEGO TŁUMACZYMY? Praktyka, teoria i metateoria przekładu

**Ustroń
19–21 października 2017 r.**

„Dlaczego tłumaczymy” – pytają praktycy i teoretycy przekładu, filozofowie, krytycy literatury i kultury. Udzielane przez nich odpowiedzi ukazują, rzecz jasna, osobiste motywacje i preferencje, lecz także – co być może ważniejsze dla samego przekładoznawstwa – stanowią istotny bodziec dla formułowania oraz rozwoju teorii translacji i refleksji metateoretycznej.

Zdaniem Gideona Toury’ego przekładamy w odpowiedzi na potrzeby kultury docelowej, wypełniając istniejące w niej luki. Paul Ricoeur i Hans-Georg Gadamer w przekładzie widzą dialog, rozmowę, czy formę dyskursywną, inaczej natomiast Lawrence Venuti nazywający go aktem etnocentrycznej przemocy. Czy przekład jest zatem zagarnięciem/wchłonięciem obcej kultury, czy też formą porozumienia międzykulturowego?

Przekład może służyć popularyzacji kultury prymarnej lub przeciwnie – może ją deprecjonować, ukazywać jednostronnie, wybiórczo. Dlatego pytanie o powody, dla których tłumaczymy warto związać z pytaniem o recepcję przekładu w kulturze docelowej. Do jakiego odbiorcy kierowany jest przekład, kto i co wpływa na makro i mikrowybory tłumacza, w jakim stopniu tłumaczenie determinuje polityka wydawnicza i ideologia i wreszcie, jakie miejsce zajmuje przekład na literackiej mapie docelowej (peryferie czy centrum)?

Przekłady Literatur Słowiańskich

Ze względu na zasadnicze przyczyny istnienia zjawiska przekładu, chcielibyśmy skoncentrować uwagę na jego aspektach:

- komunikacyjnym: m. in. na intersubiektywności i intertekstowości w perspektywie międzyludzkiej i międzykulturowej;
- poznawczym: przekład odkrywa nieznane (lub słabo znane) obszary rzeczywistości, przeżywania, doznawania, myślenia i wyobraźni, będąc jednocześnie przedstawieniem z przedstawienia, konceptualizacją z konceptualizacji;
- kształcącym w zakresie języka i postrzegania świata na drodze transgresji i transwersji;
- estetycznym: ujawnia nieznane w kulturze rodzimej sposoby ekspresji doznań i emocji, dostarczając nowych przeżyć estetycznych, źródeł przyjemności czytelniczej; często przekład rozpoczyna nowe kierunki i nurty literackie (por. awangardowość);
- pragmatycznym w podwójnym znaczeniu: odpowiedzi na potrzeby kultury rodzimej oraz umacniania dominacji bądź podległości.

Interesuje nas ponadto rozwój i przemiany w teoriach przekładu, w zakresie w jakim koncentrują się one na kwestii celowości przekładu: od teorii *skopos* Kathariny Reiss stojącej po stronie językoznawstwa po *Translation Studies* i koncepcje będące efektem zwrotu kulturowego w przekładoznawstwie, zainteresowania kategoriami antropologicznymi, literaturoznawczymi (np. przekład a rozwój procesu historycznoliterackiego), wpływem ideologii i władzy na przekład (inspiracje postkolonializmem i feminizmem), a także będące wynikiem inspiracji filozoficznych (szczególnie spod znaku hermeneutyki i dekonstrukcjonizmu). Jak uwarunkowania polityczne, ekonomiczne, genderowe etc. wpływają na kształt przekładu i jak go ukierunkowują (jaki nadają mu sens i cel)?

Kwestię celowości przekładu podnoszą także filozofowie (por. np. hermeneutyka Gadamera, czy mesjanizm Waltera Benjamina). Celowość przekładu ujawnia się w pracy krytyków, badaczy i tłumaczy (ich wyborach) oraz w recepcji, co uogólnia refleksja

Przekłady Literatur Słowiańskich

teoretyczna. Dlatego zapraszamy do udziału w naszej konferencji krytyków, teoretyków i praktyków przekładu.

Komitety organizacyjny:

prof. dr hab. Bożena Tokarz

dr hab. Leszek Małczak

dr Katarzyna Majdzik

INFORMACJE ORGANIZACYJNE:

Obrady będą odbywać się w dniach 19-21 października 2017 r. w salach konferencyjnych domu wypoczynkowego „Nauczyciel” w Ustroniu.

Opłata konferencyjna w wysokości 500 zł lub 130 euro obejmuje: wpisowe, materiały konferencyjne, koszty noclegów z pełnym wyżywieniem w domu wypoczynkowym „Nauczyciel” w Ustroniu, publikację referatów w czasopiśmie „Przekłady Literatur Słowiańskich” po przejściu zwykłej procedury recenzenckiej (<http://www.pls.us.edu.pl/>).

Formularz zgłoszeniowy wraz ze streszczeniem (100-200 słów) prosimy przesyłać do dnia 10 czerwca 2017 r. na adres plsprzeklady@gmail.com.

Opłatę konferencyjną należy wnieść do dnia 30 czerwca 2017 r. na numer konta 74 1050 1214 1000 0007 0000 7909.

W tytule przelewu prosimy o dopisek „konferencja Dlaczego tłumaczymy”.